

6. LOKAKUUTA 2025

TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028
KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TULOT	3 288 324	2 340 300	2 369 900	2 226 800	2 228 200
MENOT	-37 103 754	-39 977 700	-41 722 100	-42 905 900	-44 005 200
NETTO	-33 815 430	-37 637 400	-39 352 200	-40 679 100	-41 777 000
Hyvinvointipalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 032 826	710 600	846 800	848 100	849 500
Maksutuotot	824 259	843 000	826 000	806 000	806 000
Tuet ja avustukset	1 287 657	701 900	546 900	427 500	427 500
Muut toimintatuotot	143 582	84 800	145 200	140 200	140 200
Toimintatuotot	3 288 324	2 340 300	2 369 900	2 226 800	2 228 200
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-21 044 755	-21 030 400	-21 434 800	-22 248 900	-22 893 800
Palvelujen ostot	-5 922 533	-8 299 100	-8 341 300	-8 343 000	-8 435 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 754 042	- 776 800	- 778 700	- 763 200	- 767 600
Avustukset	-2 604 793	-3 265 300	-3 737 500	-3 719 500	-3 719 500
Muut toimintakulut	-6 777 632	-6 606 100	-7 429 800	-7 831 200	-8 188 700
Toimintakulut	-37 103 754	-39 977 700	-41 722 100	-42 905 900	-44 005 200
Toimintakate	-33 815 430	-37 637 400	-39 352 200	-40 679 100	-41 777 000

INVESTOINNIT

Hyvinvointipalvelualueen investointeja ovat sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen ICT-järjestelmähankinnat. Suunnitteluvuosien aikana on tavoitteena toteuttaa myös tekoäly- ja robotiikan hyödyntämisen kokeiluja eri vastuualueilla.

HYVINVOINTIPALVELUT IRTAIN OMAISUUS	TAE 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-50 000	-200 000	-300 000	0	0
Netto	-50 000	-200 000	-300 000	0	0

TOIMINNAN KUVAUS

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on Heinolan asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Hyvinvointipalvelualue vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä ja lintuhoitolan toiminnasta. Hyvinvointipalvelualue vastaa osaltaan kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, ehkäisevän päihdetyön tehtävistä, maahanmuuttokoordinoinnista ja kotouttamisesta.

Hyvinvointipalvelualueeseen on kuulunut 1.1.2025 alkaen myös työllisyyspalvelut eli kaupungin työllisyyskoordinaattorin tehtävät ja Työpaja Torpan toiminta. Hyvinvointipalvelualueen palvelualuejohtajan vastuualueelle on järjestetty palvelualueen sisäiset palvelut, palveluliikennesuunnittelu, johon mm. koulukuljetukset kuuluvat, HVA:n yhdyspintayhteistyö ja kaupungin jakamat järjestöavustukset.

Hyvinvointipalvelualue on vuoden 2025 alusta lähtien organisaationa koostunut varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen, virikkeellisen elämän, hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen ja palvelualuejohtajan vastuualueista. Vuoden 2026 talousarvion yhteydessä yhdistetään hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualue virikkeellisen elämän vastuualueeseen ja palvelualuejohtajan vastuualueeseen.

Palvelualueen talouden kokonaisuuteen kuuluvat edellä mainittujen lisäksi hyvinvointipalveluiden hallinnon, kasvatus- ja opetuslautakunnan, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä järjestöavustusten määrärahat.

Luottamushenkilöhallintoon kuuluvat kasvatus- ja opetuslautakunta ja hyvinvoinnin edistämisen lautakunta.

Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistäminen

Kunnille annettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää toteutetaan hyvinvointisuunnitelman sekä siihen liittyvien muiden suunnitelmien mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvät mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, ravitsemusterveyden suunnitelma, työllisyydenhoitosuunnitelma ja maahanmuutto-ohjelma.

Alueelliset ja paikalliset suunnitelmat perustuvat maakunnan kuntien hyväksymiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkeemoihin, jotka Päijät-Hämeen hyvinvointialue linjaa. Kaupungin oma hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta linkittyy koko kaupunkiorganisaation toimintaan ja sitä koordinoi kaupungin strateginen hyvinvoinnin edistämisen työryhmä HYRY.

Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualueeseen kuuluvat myös maahanmuuttokoordinaattorin toiminta ja kotouttamistehtävät. Lisäksi ko. vastuualueeseen kuuluvat Työpaja Torpan toiminta ja työllisyyskoordinaattorin tehtävät. Työllisyyskoordinaattori on keskeinen yhteistyökumppani työvoimaviranomaiselle ja muille työllisyydenhoidon yhteistyökumppaneille maakunnassa. Työpaja Torpan keskeinen tehtävä on auttaa heinolalaisia syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, pitkäaikaistyöttömiä ja täsmätyökykyisiä henkilöitä pääsemään takaisin työelämään tai aloittamaan ammatillisia opintoja.

Opetus ja koulutus

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaavat perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan toisen asteen koulutuksen yhteistyön edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Opiskeluhuollon asiantuntijapalvelut on järjestetty Hyvinvointialueen (HVA) toimintana vuoden 2023 alkaen. Oppilasruokailu ja puhtauspalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupunkiympäristön palvelualueelta ja rakennusten ja piha-alueiden kunnossapitopalvelut ostetaan Heinolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Heinolassa yläkoulun perusopetus on keskitetty Lyseonmäen koululle. Alakoulujen perusopetusta annetaan Kailas-talolla, Sinilähde-talolla, Jyrängön ja Vierumäen koululla. Jyrängön ja Vierumäen koulujen hallinto on yhteinen Sinilähde-talon koulun hallinnon kanssa. Heinolassa on myös lukio ja taiteen perusopetusta antava musiikkiopisto.

Heinolan kirkonkylään valmistuva Kirkkis-talo käyttöönotetaan vuoden 2026 kevätlukukaudella. Jatkossa on tarkoitus, että Kirkkis-talo palvelee perusopetuksen alakoulun lisäksi myös varhaiskasvatuksen tiloina.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta, jossa erityisesti tehdään yhteistyötä lapsiperheiden kanssa. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoitoon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta; Pohjoinen alue, johon kuuluvat Kettukallion päiväkotitoiminta ja esiopetus, Kailaan alue, Tommolalan alue, Jyrängön alue ja Eteläinen alue, johon kuuluvat Sinilähde-talon päiväkotitoiminta ja esiopetus sekä Vierumäen päiväkotitoiminta ja esiopetus.

Virikkeellinen elämä

Virikkeellisen elämän toiminta koostuu kirjasto-, liikunta-, museo- ja nuorisopalveluista sekä lintuhoitolasta. Vuoden 2026 alusta siirretään Työpaja Torpan ja työllisyyskoordinaattorin toiminta osaksi Virikkeellisen elämän vastuualuetta.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjaston varsinaiset tilat ovat Kauppakadulla, mutta toistaiseksi kirjasto palvelee kaupungintalolla väistötiloissa varsinaisten tilojen peruskorjauksen ajan. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteutetaan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon eri kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museotoiminta pohjautuu sekä vaihtuviin näyttelyihin että laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia.

Liikuntapalvelut tarjoavat mahdollisuuksia kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa ja tapahtumia eri asukasryhmille. Lisäksi liikuntapalveluiden tehtävänä on tukea kansalaistoimintaa, mihin myös urheiluseurojen toiminta kuuluu.

Heinolan kaupungin liikuntatiloja ja -paikkoja ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat. Lisäksi koulujen tilat ovat urheiluseurojen ja liikuntaryhmien käytettävissä. Kaupunkiympäristön palvelualue vastaa liikuntapaikkojen kunnossapidosta.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä ja koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppeä, seikkailukeskusta ja skeittihallia sekä järjestävät erilaista toimintaa nuorille hankerahoituksella.

Nuorille järjestettäviin palveluihin kuuluu myös nuorten matalan kynnyksen Ohjaamo-palvelu, jonka avulla nuoria ohjataan eri organisaatioiden palveluihin. Heinolassa toimii Itä-Hämeen ohjaamo, joka on Heinolan, Hartolan ja Sysmän yhteinen palvelu. Ohjaamon kumppaneita ovat mm. kaikki kaupungin palvelutuottajat, työvoimaviranomainen, Koulutuskeskus Salpaus, Jyränkölän Setlementti ja hyvinvointialue (HVA).

Lintuhoitola on kuulunut virikkeellisen elämän vastuualueeseen vuoden 2025 alusta lähtien. Lintuhoitolan perustehtävä on loukkaantuneiden luonnonvaraisten lintujen hoitaminen ja niiden vapauttaminen takaisin luonnolliseen elinympäristöönsä, aina kun se on mahdollista.

Palvelualuejohtajan vastuualueen toiminnasta

Palvelualuejohtajan vastuualueen keskeistä toimintaa ovat keskitetyt palvelut, johon on koottu varhaiskasvatuksen, koulujen ja lukion palvelusihteereiden toiminta, koulukuljetusten järjestäminen ja koordinointi, järjestöavustusten myöntäminen ja yhdyspintayhteistyö hyvinvointialueen (HVA) kanssa. Palvelualuejohtajan vastuualueeseen siirretään Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualueelta maahanmuuttokoordinaattorin ja koto-ohjaajan toiminta sekä hyte-asiantuntijan toiminta vuoden 2026 alusta lähtien.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Hyvinvointipalvelualueen toimintaympäristö on viimeisten vuosien aikana muuttunut merkittävästi. Keskeisiä toimintaympäristön muutoksia ovat olleet hyvinvointialueuudistus ja TE2024-uudistus, jonka seurauksena Heinolan kaupunki kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen. Työllisyysalue hoitaa alueen työvoimaviranomaisen tehtäviä ja työllisyysalueen vastuukuntana toimii Hollola. Päijät-Hämeen työllisyysalueella on aluetoimisto Heinolassa, josta hoidetaan sekä Heinolan että Hartolan ja Sysmän työvoimaviranomaistehtäviä. Heinolan kaupungin työllisyyskoordinaattori ja Työpaja Torppa toimivat kiinteässä yhteistyössä työvoimaviranomaisen, Koulutuskeskus Salpauksen, Jyränkölän Setlementin ja hyvinvointialueen kanssa.

Myös kotouttamislaki muuttui vuoden 2025 alusta lähtien ja kunnat saivat kotouttamistoiminnan lisävastuita. Kotouttamisasioiden Heinolan kaupunki tekee käytännön yhteistyötä koulutuskeskus Salpauksen ja Jyränkölän Setlementin kanssa ja tätä yhteistyötä on tarkoitus lisätä.

Lukuvuoden 2025–2026 alkaessa vaikuttivat useat lakimuutokset opetus- ja koulutuspalveluiden toimintaan. Valtakunnallinen, perusopetuslain muutoksiin perustuva oppimisen tuen uudistus käynnistettiin elokuusta 2025 lähtien. Lakimuutokset velvoittavat opetuksen järjestäjää huolehtimaan oppimista tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisesti että tarvittaessa oppilaskohtaisesti.

Perusopetuksen lisäksi oppimisen tuen uudistus velvoittaa myös varhaiskasvatuksen esiopetusta järjestämään oppimisen tuen lakimuutosten edellyttämällä tavalla. Lisäksi perusopetuslaki velvoittaa syksystä 2026 lähtien edistämään lasten liikunnallista elämäntapaa sekä perus- että esiopetuksessa.

Koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden arkeen vaikuttavat syksystä 2025 lähtien mobiililaitteiden käyttöön liittyvä lainsäädäntö sekä tupakkalaki, johon perustuen myös savuttomien nikotiinituotteiden käyttö on kiellettyä esi-, perus- ja lukiokoulujen sekä päiväkotien ja leikkikenttien alueella.

Seudullisen arviointityön prosessi niin varhaiskasvatuksessa kuin esiopetuksessakin muuttui loppuvuodesta 2025. Paikallisesti siirryttiin CAF-arviointityökalun käytöstä kansallisen arviointijärjestelmä Valssin käyttöön. Lasten osalta arviointityössä otettiin käyttöön seudullisesti arviointiin suunniteltu peli. Arviointiprosessin päivittäminen jatkuu vuonna 2026.

Opetushallituksen linjaaman varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen mukaisia prosesseja, pedagogiikkaa sekä johtamisen käytäntöjä aletaan työstää keväällä 2026.

Heinolassa lasten vähäinen syntyvyys vaikuttaa varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja lukion oppilasmääriin. Jos oppilasmääriä ei saada kasvamaan, joudutaan palveluverkkoa supistamaan ja henkilöstömäärää mitoittamaan oppilasmäärien edellyttämällä tavalla.

Valtiolta tulevat talouspaineet haastavat kuntataloutta, mikä palvelualueella otetaan huomioon palveluverkon, palveluiden, toiminnan ja henkilöstön tehtävien säännöllisenä uudelleen järjestelyinä.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Vuonna 2026 painotetaan erityisesti lapsiperheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja perheiden arjen tukemista. Myös nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy on nostettu keskeiseksi tavoitteeksi. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen jatkaa keskeisenä teemana palvelualueen toiminnassa. Lisäksi työllisyydenhoitoon haetaan uusia toimintatapoja, jota varten vuoden 2026 käynnistetään myös useita hankkeita seudullisena yhteistyönä. Vaikutusten arvioinnista tehdään jatkuvaa toimintaa, jotta päätöksentekotilanteissa eri näkökulmat ja sidosryhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Oppimisen tuen uudistuksen toimintatapoja käyttöön otetaan sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa. Opetus- ja koulutuspalveluissa yhteisöllisen opiskeluhuollon työtä jatketaan siten, että rakenne ja toimintatavat ovat yhtenevät kaikissa Heinolan kouluissa. Henkilöstön tunne- ja vuorovaikutuskoulutusta jatketaan siten, että henkilöstön taidot kohdata arjessa erilaisia lapsia ja nuoria paranevat.

Perusopetuslain muuttuessa 1.8.2026 sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa tulee velvoittavaksi edistää lasten liikunnallista elämäntapaa.

Heinolan kirkonkylään valmistuva Kirkkis-talo otetaan käyttöön kevään 2026 aikana. Perusopetuksen osalta Kirkkis-taloon muuttavat Kirkkiksen koulun 1.–6.-luokkalaisten ja esiopetusryhmä, jotka ovat olleet väistössä Tommola-talossa.

Opetushallitus on uudistanut varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuoden 2025 aikana. Uudistus koskee kaikkia varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukuja. Uudistuksen edellyttämä paikallinen työ päästään aloittamaan kevään 2026 aikana opetushallituksen linjausten mukaisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa painopistealueina ovat kielitietoisuus sekä leikki- ja ulkoilmapedagogiikka.

Seudullisen arviointityön prosessi niin varhaiskasvatuksessa kuin esiopetuksessakin muuttui loppuvuodesta 2025. Paikallisesti siirryttiin CAF-arviointityökalun käytöstä kansallisen arviointijärjestelmä Valssin käyttöön. Lasten osalta arviointityössä otettiin käyttöön seudullisesti arviointiin suunniteltu peli. Arviointiprosessin päivittäminen jatkuu vuonna 2026.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan yhdessä tietohallinnon kanssa järjestelmä uudistus, jonka tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen eri osa-alueita tukevaa toiminnanohjausta sekä digitaalista asiointia.

Virikkeellisen elämän palveluita muotoillaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Liikuntapalveluiden ohjaustoimintaa painotetaan kuntalaisten paikallaan olon vähentämiseen ja liikkumisen lisäämiseen. Museoihin on suunnitteilla sekä paikallisia asukkaita että ulkopaikkakuntalaisia kiinnostavia ja osallistavia näyttelyjä ja tapahtumia. Myös yhteistyötä kaupungin tapahtumatuotannon, varhaiskasvatuksen, koulujen ja järjestöjen kanssa jatketaan. Nuorisopalveluja suunnataan vastaamaan yhä paremmin nuorten tarpeita ja nuorten matalan kynnyksen Ohjaamo-palvelun asiakasohjausta tehostetaan. Kirjaston painopistealueena on lukutaitotyö, johon liittyy lukutaitostrategian valmistelu sekä hankkeet yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

STRATEGIASTA JOHDETUT TAVOITTEET/TOIMIALA (VALTUUSTON SITOVUUSTASO)

Vastuuhenkilö: Palvelualuejohtaja

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2026
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	Selvitetään eri ikäisten asukasryhmien fyysistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia asukaskyselyjen avulla ja hyödynnetään kyselyjen tuloksia palveluiden parantamiseksi ja asukkaiden kokeman hyvinvoinnin lisäämiseksi. Tuetaan lapsiperheiden toimivaa arkea selkeyttämällä lapsiperhepalveluja ja niiden viestintää. Vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtä nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	Varmistetaan kaupunkiin muuttavien asukkaiden integroituminen osaksi kaupungin väestöä. Selvitetään tarve ja mahdollisuudet järjestää englanninkielistä varhaiskasvatusta ja perusopetusta Heinolassa. Palvelumuotoillaan keskeiset palvelut asukaskyselyjä hyödyntämällä viestintää ja asukasmarkkinointia varten.
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	Käyttöön otetaan vaikuttavuuden arviointimalli päätösesitysten valmistelussa. Käyttöön otetaan henkilöstön osaamisen johtamisen malli. Arvioidaan ja parannetaan esihenkilötyötä työhyvinvointikyselyn tulosten avulla.
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	Parannetaan työllisyydenhoidon tuloksellisuutta varmistamalla yhteistyön ja asiakasohjauksen toimivuus keskeisten kumppaneiden kanssa ja uudistamalla kaupungin työllisyyspalveluiden toimintatapoja. Tehdään aktiivista henkilöstösuunnittelua, että tarvittava osaaminen on oikeassa paikassa organisaatiota ja että lasten ja oppilaiden määrä ja tarpeet otetaan huomioon työyksiköiden henkilöstömitoituksissa. Tehdään tarvekartoitukset palvelualueen käytössä olevista keskeisistä rakennuksista valtuustokauden aikana tarvittavia jatkotoimia varten.

Tunnusluvut

Vuoden 2025 tunnuslukujen laskennassa on käytetty Heinolan asukaslukuna lukua 17 600.

Tunnusluku	Toteutuma 2024	Ennuste 2025	Tavoite 2026
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	20,3 €		20,5
Varhaiskasvatus €/asukas	434 €		430
€/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	12 583 €		12 000
Perusopetus €/asukas	811 €		800
€/oppilas	10 879 €		10 800
Lukiokoulutus €/asukas	120 €		120 euroa
€/opiskelija	10 753 €		
Musiikkiopisto €/asukas	33 €		35
€/opiskelija	1112 €		1100
€/opetustunti	60 €		60
Peruskoulun suorittaneiden osuus % 9. luokkalaisista	100 %		100 %
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	244		240
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, lintuhoitola, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	363 016		360 000
Kirjaston fyysiset käynnit ka / asukas	8		8
Kirjaston kokonaislainaus ka / asukas	11,4		10
Ulkopuolinen rahoitus/€	hyte 272 972		hyte 260 000
• hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	op/kou 256 945		op/kou 240 000
• opetus- ja koulutuspalvelut	vaka 145 485		vaka 140 000
• varhaiskasvatus	vire 174 372		vire 150 000
• virikkeellinen elämä			

Riskienhallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstön rekrytointihaasteet; henkilöstön saatavuus (erityisesti sijaisuudet ja erityisluokanopettajat sekä varhaiskasvatuksen sosionomit).	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Oppilaitosyhteistyö, korkeakouluharjoittelijat Oppisopimuskoulutus vahva markkinointi ja hyvä työnantajakuva	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja
Taloudellinen riski	Tietojärjestelmien keskinäisen integroitumisen haasteet.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Järjestelmät toimivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja yhteensopivasti.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja
Toiminnallinen riski	Toimipaikkojen teknisten korjausten viivästyminen haittaa päivittäistä työtä yksiköissä.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Sitoutunut yhteistyö ja tiedonkulun varmistaminen eri toimijoiden välillä.	Hyvinvointijohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Strateginen riski	Kuntatalouden haasteiden vaikutus kaupungin talouteen.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Jatkuva ja ennakoiva henkilöstösuunnittelu ja palveluverkon arviointi. Karsitaan ja yhdistellään palveluja, jotka eivät ole lakisääteisiä tai muuten keskeisiä kaupungin asukkaille. Arvioidaan palveluiden järjestämistä kumppaniyhteistyönä ja ostopalveluina.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnallinen riski	Muut ajassa olevat uhat ja turvattomuus.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Tietoisuus asioista ja valmiudet toimia tarvittaessa	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	602 382	401 000	544 000	545 300	546 700
Maksutuotot	422 815	435 000	425 000	425 000	425 000
Tuet ja avustukset	423 302	306 900	224 900	127 500	127 500
Muut toimintatuotot	58 062	37 800	58 200	58 200	58 200
Toimintatuotot	1 506 560	1 180 700	1 252 100	1 156 000	1 157 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-16 984 007	-17 098 200	-17 540 500	-18 189 200	-18 732 900
Palvelujen ostot	-4 273 558	-4 415 200	-4 372 500	-4 414 100	-4 497 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 411 546	- 451 500	- 447 700	- 427 000	- 426 300
Avustukset	- 463 569	- 491 500	- 456 500	- 451 500	- 451 500
Muut toimintakulut	-4 374 659	-4 214 000	-4 990 800	-5 213 000	-5 447 600
Toimintakulut	-26 507 339	-26 670 400	-27 808 000	-28 694 800	-29 556 100
Toimintakate	-25 000 779	-25 489 700	-26 555 900	-27 538 800	-28 398 700

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Opetus- ja koulutus

Opetuksen- ja koulutuksen vastuualue vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä taiteen perusopetuksen järjestämisestä musiikkiopistolla. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuva toisen asteen koulutuksen yhteistyön edistäminen Heinolan lukion, Koulutuskeskus Salpauksen ja Suomen urheiluopiston välillä.

Perusopetus ja lukiokoulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Opiskeluhoollon asiantuntijapalvelut on järjestetty Hyvinvointialueen (HVA) toimintana 1.1.2023 alkaen. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan kaupungin sisäisenä palveluna.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Lukuvuoden 2025–2026 alkaessa vaikuttivat useat lakimuutokset opetus- ja koulutuspalveluiden toimintaan. Valtakunnallinen, perusopetuslain muutoksiin perustuva oppimisen tuen uudistus käynnistettiin elokuusta 2025 lähtien. Lakimuutokset velvoittavat opetuksen järjestäjää huolehtimaan oppimista tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisesti että tarvittaessa oppilaskohtaisesti.

Perusopetuksen lisäksi oppimisen tuen uudistus velvoittaa myös varhaiskasvatuksen esiopetusta järjestämään oppimisen tuen lakimuutosten edellyttämällä tavalla. Lisäksi perusopetuslaki velvoittaa syksystä 2026 lähtien edistämään lasten liikunnallista elämäntapaa sekä perus- että esiopetuksessa.

Koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden arkeen vaikuttavat syksystä 2025 lähtien mobiililaitteiden käyttöön liittyvä lainsäädäntö sekä tupakkalaki, johon perustuen myös savuttomien nikotiiniuotteiden käyttö on kiellettyä esi-, perus- ja lukiokoulujen sekä päiväkotien ja leikkikenttien alueella.

Opetushallituksen linjaaman varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen mukaisia prosesseja, pedagogiikkaa sekä johtamisen käytäntöjä aletaan työstää keväällä 2026.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET VUONNA 2026

Vuonna 2026 painotetaan erityisesti lapsiperheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja perheiden arjen tukemista. Myös nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy, osallisuuden, yhteisöllisyyden ja liikunnallisuuden vahvistaminen on nostettu keskeiseksi tavoitteeksi. Vaikutusten arvioinnista tehdään jatkuvaa toimintaa, jotta päätöksentekotilanteissa eri näkökulmat ja sidosryhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Heinolan kirkonkylään valmistuva Kirkkis-talo otetaan käyttöön kevään 2026 aikana. Perusopetuksen osalta Kirkkis-taloon muuttavat Kirkkiksen koulun 1.–6.-luokkalaiset ja esiopetusryhmä Tommola-talosta, jossa ko. ryhmät ovat olleet väistötiloissa.

Palveluverkkoa ja henkilöstön määrää on vuosien ajan mitoitettu vastaamaan vähentynyttä lapsimäärää. Palveluverkon toimintaa ja kokoa arvioidaan jatkossakin säännöllisesti.

Varhaiskasvatus

Oppimisen tuen uudistuksen tavoitteiden mukainen prosessien päivittäminen esiopetuksessa jatkuu. Lisäksi koko varhaiskasvatuksessa painopistealueina ovat kielitietoisuus sekä leikki- ja ulkoilmapedagogiikka ja lasten liikunnallisuuden lisääminen.

Seudullisen arviointityön prosessi niin varhaiskasvatuksessa kuin esiopetuksessakin muuttui loppuvuodesta 2025. Paikallisesti siirryttiin CAF-arviointityökalun käytöstä kansallisen arviointijärjestelmä Valssin käyttöön. Lasten osalta arviointityössä otettiin käyttöön seudullisesti arviointiin suunniteltu peli. Arviointiprosessin päivittäminen jatkuu vuonna 2026.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen mukaisia prosesseja, pedagogiikkaa sekä johtamisen käytäntöjä aletaan työstää keväällä 2026.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan yhdessä tietohallinnon kanssa järjestelmä uudistus, jonka tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen eri osa-alueita tukevaa toiminnanohjausta sekä digitaalista asiointia. Samalla on tavoitteena parantaa eri järjestelmien keskinäistä integraatiota.

Opetus- ja koulutus

Oppimisen tuen uudistuksen tuoman toimintakulttuurin muutoksen vahvistaminen ja siirtymäkauden toimenpiteiden käytännön toteutus jatkuu.

Opetus- ja koulutuspalveluissa yhteisöllisen opiskeluhoillon työtä jatketaan siten, että rakenne ja toimintatavat ovat yhtenevät kaikissa Heinolan kouluissa. Henkilöstön tunne- ja vuorovaikutuskoulutusta jatketaan siten, että henkilöstön taidot kohdata arjessa erilaisia lapsia ja nuoria paranevat.

Koulu- ja oppilaitosturvallisuutta vahvistetaan koulutuksen ja teknologian avulla. Mm. turvallisuussovellus käyttöön otetaan ja Some-turvatoimintaa jatketaan.

Kansainvälisten oppilaiden oppimisen prosessi rakennetaan valmiiksi ja se toimii käytännössä. Vakiinnutetaan perhekoulun toiminta ja varmistetaan valmistavan opetuksen oppilaiden sujuva integroituminen perusopetuksen ryhmiin.

Tunnusluvut

Vuoden 2025 tunnuslukujen laskennassa on käytetty Heinolan asukaslukuna lukua 17 600.

Vahvistetut tekstit ja numerot koskevat kasvatus- ja opetuslautakunnan vastuualuetta.

Tunnusluku	Toteutuma 2024	Ennuste 2025	Tavoite 2026
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	20,3 €		20,5
Varhaiskasvatus	434 €		430
€/asukas			
€/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	12 583 €		12 000
Perusopetus	811 €		800
€/asukas			
€/oppilas	10 879 €		10 800
Lukiokoulutus	120 €		120 euroa
€/asukas			
€/opiskelija	10 753 €		
Musiikkiopisto	33 €		35
€/asukas			
€/opiskelija	1112 €		1100
€/opetustunti	60 €		60
Peruskoulun suorittaneiden osuus % 9. luokkalaisista	100 %		100 %
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	244		240
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, lintuhoitola, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	363 016		360 000
Kirjaston fyysiset käynnit ka / asukas	8		8
Kirjaston kokonaislainaus ka / asukas	11,4		10
Ulkopuolinen rahoitus/€	hyte 272 972		hyte 260 000
• hyvinvoinnin ja työllisyyden edistäminen	op/kou 256 945		op/kou 240 000
• opetus- ja koulutuspalvelut	vaka 145 485		vaka 140 000
• varhaiskasvatus	vire 174 372		vire 150 000
• virikkeellinen elämä			

Riskienhallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstön rekrytointihaasteet; henkilöstön saatavuus (erityisesti sijaisuudet ja erityisluokanopettajat sekä varhaiskasvatuksen sosionomit).	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Oppilaitosyhteistyö, korkeakouluharjoittelijat Oppisopimuskoulutus vahva markkinointi ja hyvä työnantajakuva	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja
Taloudellinen riski	Tietojärjestelmien integraatiohaasteet.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Järjestelmät toimivat tehokkaasti ja yhteensopivasti.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnallinen riski	Toimipaikkojen teknisten korjausten viivästyminen.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Sitoutunut yhteistyö projektien eri tahojen kanssa.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Strateginen riski	Kuntatalouden haasteiden vaikutus kaupungin talouteen.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Vahva pitkäntähtäimen suunnittelu ja ennakointi, valmistelu	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnallinen riski	Muut ajassa olevat uhat ja turvattomuus.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Tietoisuus asioista ja valmiudet toimia tarvittaessa	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Nuoriso- ja vapaa-aikajohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja

Opetus ja koulutus

Opetus ja koulutus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TULOT	990 254	811 700	857 200	857 200	857 200
MENOT	-18 252 517	-18 451 000	-19 235 700	-19 805 450	-20 410 350
NETTO	-17 262 262	-17 639 300	-18 378 500	-18 948 250	-19 553 150

TOIMINNAN KUVAUS

Opetuksen- ja koulutuksen vastuualue vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä taiteen perusopetuksen järjestämisestä musiikkiopistossa. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan toisen asteen koulutuksen yhteistyön edistäminen Heinolan lukion, Koulutuskeskus Salpauksen ja Suomen urheiluopiston välillä.

Koulutus järjestetään kaupungin omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Opiskeluhuollon asiantuntijapalvelut on järjestetty Hyvinvointialueen (HVA) toimintana 1.1.2023 alkaen. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupunkiympäristön palvelualueelta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Lukuvuoden 2025–2026 alkaessa vaikuttivat useat lakimuutokset opetus- ja koulutuspalveluiden toimintaan. Valtakunnallinen, perusopetuslain muutoksiin perustuva oppimisen tuen uudistus käynnistettiin elokuusta 2025 lähtien. Lakimuutokset velvoittavat opetuksen järjestäjää huolehtimaan oppimista tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisesti että tarvittaessa oppilaskohtaisesti. Lisäksi perusopetuslaki velvoittaa syksystä 2026 lähtien edistämään lasten liikunnallista elämäntapaa sekä perus- että esiopetuksessa.

Koulujen arkeen vaikuttavat syksystä 2025 lähtien mobiililaitteiden käyttöön liittyvä lainsäädäntö sekä tupakkalaki, johon perustuen myös savuttomien nikotiinituotteiden käyttö on kiellettyä esi-, perus- ja lukiokoulujen sekä päiväkotien ja leikkikenttien alueella.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Oppimisen tuen uudistuksen toimintakulttuurin muutosta vahvistetaan ja toteutetaan siirtymäkaudella tarvittavia toimenpiteitä.

Koulu- ja oppilaitosturvallisuutta vahvistetaan koulutuksen ja teknologian mm. turvallisuussovelluksen käyttöönoton ja Some-turvan avulla.

Kirkkis-talon uusi kiinteistö otetaan käyttöön perusopetuksen osalta 1.3.2025 alkaen. Alkuvuoden 2026 Kirkkiksen koulu toimii väistössä Tommola-talossa. Vuosina 2026–2028 selvitetään Heinolan kaupungin mahdollisuudet järjestää englanninkielistä perusopetusta. Palveluverkkoa tarkastellaan suhteessa alenevaan oppilasmäärään suunnitteluvuosilla 2026–2028.

Kansainvälisten oppilaiden kasvun ja oppimisen prosessi on rakennettu ja toimii käytännössä, perhekoulun toiminta on vakiintunut. Valmistavan opetuksen oppilaat integroituvat vahvasti perusopetuksen ryhmiin.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TULOT	516 306	369 000	394 900	298 800	300 200
MENOT	-8 254 822	-8 219 400	-8 572 300	-8 889 200	-9 145 800
NETTO	-7 738 516	-7 850 400	-8 177 400	-8 590 400	-8 845 600

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikkaa.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Valtakunnallinen, perusopetuslain muutoksiin perustuva oppimisen tuen uudistus käynnistettiin elokuusta 2025 lähtien. Lakimuutokset velvoittavat opetuksen järjestäjää huolehtimaan oppimista tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisesti että tarvittaessa oppilaskohtaisesti.

Perusopetuslain mukainen oppimisen tuen uudistus velvoittaa varhaiskasvatuksen esiopetusta järjestämään oppimisen tuen lakimuutosten edellyttämällä tavalla. Lisäksi perusopetuslaki velvoittaa syksystä 2026 lähtien edistämään lasten liikunnallista elämäntapaa sekä perus- että esiopetuksessa.

Varhaiskasvatusyksiköiden arkeen vaikuttavat syksystä 2025 lähtien mobiililaitteiden käyttöön liittyvä lainsäädäntö sekä tupakkalaki, johon perustuen myös savuttomien nikotiinituotteiden käyttö on kiellettyä esi-, perus- ja lukiokoulujen sekä päiväkotien ja leikkikenttien alueella.

Opetushallituksen linjaaman varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen mukaisia prosesseja, pedagogiikkaa sekä johtamisen käytäntöjä aletaan työstää keväällä 2026.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Oppimisen tuen uudistuksen tavoitteiden mukainen prosessien päivittäminen esiopetuksessa jatkuu.

Koko varhaiskasvatuksessa painopistealueina ovat kielitietoisuus sekä leikki- ja ulkoilmapedagogiikka ja lasten liikunnallisuuden lisääminen.

Perusopetuslain muuttuessa 1.8.2026 esiopetuksessa tulee velvoittavaksi edistää lasten liikunnallista elämäntapaa.

Aloitetaan selvitys tarpeista ja mahdollisuuksista tarjota englanninkielistä varhaiskasvatusta Heinolassa.

Seudullisen arviointityön prosessi niin varhaiskasvatuksessa kuin esiopetuksessakin muuttui loppuvuodesta 2025. Paikallisesti siirryttiin CAF-arviointityökalun käytöstä kansallisen arviointijärjestelmä Valssin käyttöön. Lasten osalta arviointityössä otettiin käyttöön seudullisesti arviointiin suunniteltu peli. Arviointiprosessin päivittäminen jatkuu vuonna 2026.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen mukaisia prosesseja, pedagogiikkaa sekä johtamisen käytäntöjä aloitetaan työstämään keväällä 2026.

Kirkkis-talo otetaan käyttöön kevään 2026 aikana. Varhaiskasvatuksen osalta Kirkkis-taloon muuttaa kirkonkylän esiopetusryhmä, joka on ollut väistössä Tommola-talossa.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan yhdessä tietohallinnon kanssa järjestelmä uudistus, jonka tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen eri osa-alueita tukevaa toiminnanohjausta sekä digitaalista asiointia.

Palveluverkkoa arvioidaan säännöllisesti lapsimäärä huomioon ottaen.